

Különfélék.

A műtrágyának alkalmazása az erdőgazdaságban. Elismert tény, hogy a föld, ha több éven át ismételve ugyanazon egy növény magvával vettetik be, nem ad kielégítő termést, amit az öreg földmivesek azzal magyaráztak, hogy a föld »bele un« ugyanazon növénynek többször egymásután való termelésébe; ezen tünemény az erdőgazdaságnál még szembe-tünőbb a nagyobb állandó csemetekertekben vagy faiskolákban, a hol a mezőgazdasági termesztésnek egyik támogatója, az istálló trágya hiányzik, vagy távolról nagy költségen kellene beszerezni. Az erdőgazda ezen hiányt részint gyep- és fahamuval, részint televényes erdei földdel igyekszik pótolni, de tapasztalatból tudjuk, hogy a hamu lúgosága miatt nem minden helyen és minden időben alkalmazható kellő sikerrel; az erdei föld pedig csemetekertekben tisztán alkalmazva, némely esetben a talajnak kiszáradását vonja maga után és első időben oly sok féreg telepszik meg az ilyen erdei földben, hogy a gyenge csemeték védelme és nevelése éppen e miatt nagy gondot okoz.

Mint hogy csak azon anyagok tekinthetők növényi tápszereknek, melyek, mint vízben oldható anyagok, a növényi sejteken és szöveteken áthatolva a szervezetbe fölvehetők, a trágyának, melyet e célból a talajnak adunk, hogy a növényt táplálja, vagy oldhatónak kell lenni vagy olyannak, mely a talajban oldhatóvá válik és ezen elveknek tulajdonítható azon örvendetes lendület, melyet a műtrágyák alkalmazása pár év óta hazánkban vett.

Dr. Kossutány Tamásnak »A műtrágya alkalmazásáról« közölt kitűnő utmutatását tanulmányozván, elhatároztam magam a gödöllői erdőhivatal kerületében az állandó csemetekertekben és faiskolákban a műtrágyával kísérletet tenni és

e célra a sziget-monostori 12 holdas faiskolát választottam, hol a saját szükségletre szánt csemetéken kívül az országos selyemtenyésztés céljaira évenként 50—60 ezer eperfa csemetét nevelünk és a kopárok beerdősítésére százezrekre menő akáczcsemetét állítunk elő, s hol 12 évi folytonos s egyenlő használat után a talaj annyira elszegényedett, hogy az alkalmazott ugarolás és erdei földdel való behintés sem volt már képes a talajnak a hiányzó foszfor és kálium anyagokat visszapótolni.

A dr. Kossutány utmutatásában műtrágyázásra ajánlott foszfátok közül a Thomas-salak-lisztet választottam, mivel hogy ezen műtrágyacserben lévő foszforsav magában a vízben föl nem oldódik, hanem a növény gyökerei által kiválasztott savak hatása alatt válik oldhatóvá és így bár lassabban, de kitartóbban működik a növények érdekében, továbbá mivel ez a műtrágyázásra ajánlott foszfátok között a legolcsóbb. A kálisók közül a kénsavkálit alkalmaztam, mert ezen só a talajból sem az eső, sem pedig a téli nedveség ki nem mossa és a mezőgazdaságnál, különösen homokos talajon, foszfátokkal keverve kitűnő eredményt mutat fel.

A tapasztalt gazdáktól nyert utbaigazítás folytán ezen kísérlethez Sátori Miksa Mór budapesti czégtől 300 kilogramm Thomas-salakot és 150 kilogramm kénsavas kálit vásároltam és ezt 10 kétfogatu szekérnyi, vagyis 50 métermázsa jobb minőségű agyaggal jól összekevertem és ezen keverékkel a sziget-monostori faiskolában már igen elsilányodott homokos területből két katasztrális holdat behintettem s a múlt ősszel leszántattam, ezen leszántott területet ez év tavaszán megboronáltattam, vetőágyakra osztottam s 50 centiméter sor távolságban egy részt ákác s egy részt fekete fenyő maggal bevettem.

Már a mag kikelésénél észrevehető volt a műtrágya

jó hatása: a javított földben a mag egyenlően kelt ki, az első levélkék üde, haragos sötét zöld színűek voltak, s a kiszáradásnak sokszorta jobban ellentállottak, mint a közvetlen szomszédságban műtrágya nélkül hagyott jobb minőségű területen elvetett magvak.

A gyökérszet kifejlődéséről a tél beállta előtt el nem mulasztom majd a tisztelt szaktársakat értesíteni, most csak azon költségeket ismertetem meg, a mibe a műtrágya került.

300 kilogramm Thomas-salak és 150 kilogramm kén-savas káliért fizettem vételár fejében 31 frt 19 krt; szállításért gőzhajóval Szent-Endréig 1 frt 49 krt; 10 szekér agyagnak a beszerzése 10 frtba került; a földkeveréknek elkészítése 3 frtba; s így az összes költség 52 frt 68 krt, és holdankint 26 frt 34 krt tett ki, mely csekély kiadásnak megtérítését azon hatástól teszem függővé, a melyet ezen műtrágya a következő években fog a csemetékre gyakorolni.

(Kallina K.)

Mikor vessük el a tölgymakkot? Torda-Aranyos vármegyei közséi csemetekertjei egy részében a tölgymakkot a múlt év őszén, másik részében, különböző kényszerítő okoknál fogva, csak ez év tavaszán április hó elején vetettem el. A tavasszal vetett makk 55%-a csiraképes volt.

Mínthogy a két vetés eredménye szembetűnő különbséget mutatott, érdemesnek tartom ezt tisztelt szaktársaimmal megismertetni.

Az őszi vetés rendes időben mindenütt igen szépen kelt, a tavaszi vetésből ellenben május végén még nem látszott semmi. Daczára annak, hogy ezen hónapban esőben nem volt hiány, csakis június közepén kezdett a tavaszi vetés tömegesen a földből kibujni, de a csirázás július végén, sőt augusztus hónapban át is tartott. Akkor is találtam oly

csemetéket, melyek alig pár napja, hogy a földből kibujtak. A mint a vetéssorok közt itt-ott utána ástam, augusztusban is találtam teljeseen ép makkot, mely eddig még nem indult csirázásnak.

Az őszi vetés rendes csirázását, amint az eredmény mutatja, előmozdítja és biztosítja a téli hólé, mely nemesak a földet, de a makk héját is átjárja és a csirázásra előkészíti; a tavaszi vetés már nélküli a hólét és ha történetesen a vetés idejekor, mint ez évben áprilisban kevés az eső, a csirázás nem indul meg eléggé gyorsan.

Egyedül a későbbi sok eső volt képes a makk kikelését biztosítani, s mivel ez tavasszal nem mindig szokott bekövetkezni, csemetekertekben, sőt a vágásokban is, a hol vad-disznóktól nem kell tartani, az őszi vetést a tavaszi elé kell tenni.

(*Ercsény Béla.*)

A házi iparról. A házi iparnak minél tágabb körü felkarolását, fejlesztését és terjesztését hazánkban, a jelen közgazdasági viszonyok között s főkép az e tekintetben vidékenkint mutatkozó egyenetlenség elsmitása érdekében, sokféle s egyaránt fontos szempontból kell igen kívánatosnak tartanunk. A kulturális törekvések a nép hasznos nevelődését várják tőle; a közgazdasági téren a munkaerőnek ok-szerűen teljesebb kihasználása s a munkában való ügyesség fejlesztése utján a közvagyon növelőjének s az egyéni jólét emelőjének szerepére van hivatva; s éppen ezeknél fogva érdeklí annyira a humanizmus ápolóinak és szószólóinak körét, mely az eddig ki nem elégitő méltatásra talált eszmét szintén pártfogásába vette s megvalósításával erkölcsi nemesbülésre segítő üdvös keresetforrást akkor és remél megnyithatni azon néposztály számára, mely — kivált a természettől mostoha sorsban részesült kietlen és silány termelékenységű vidékeken — a terhes munkáért sanyaru

terméssel fizető földmivelésből magát s övéit fentartani csak örökös nélkülözések közt bírja, s e küzködési közepette, nagyon könnyen megérthetőleg, kénytelen elhanyagolni, elnyomni csirájában vagy természetes fejlődésében a léleknek emberhez illő magasabb vágyait s a tökéletesbülés felé vonzó szükségérzetét.

S hogy a házi ipar fejlesztése magát az erdészetet is igen közelről érdeklí, bizonyítani nem kell, bár a kettőnek egymáshoz való viszonyát vizsgálva, arra az eredményre jutunk, hogy amaz emennek közreműködésétől többet remélhetne. De bizonyára amaz se maradna adósa, sőt jól fizetője lenne az erdészetnek a nyert támogatásért. Aránylag ugyanis kevés fatömeget fogyaszt bár a házi faipar, de a mit fogyaszt, az az anyag jó helyenkint részben alig értékesíthető egyébként, s ha igen, nem oly jó áron s nem oly biztosan, mint ott, hol fejlett házi ipar a fogyasztó.

E pár rövid megjegyzéssel nem tárgyalás alá vonni akartam a hosszabb tanulmányra érdemes ügyet, hanem inkább mintegy felhívni óhajtottam reá azok figyelmét, kik róla — tán éppen helyi tapasztalataik alapján — többet mondhatnak, s az ügy fejlődésének kívánatos előmozdítása érdekében esetleg kész javaslattal vagy az arra irányuló törekvés irányát és terét határozottabban megjelölő adatokkal léphetnek elő.

A kérdés ma már a magasabb körök figyelmét is lekötve tartja, a legmagasabb fórumok támogatását évek óta növekedő mértékben nyeri el, éppen nem lenne tehát időszertlen, ha vele szakunk is behatóbban foglalkoznánk.

A maros-vásárhelyi és a brassói kereskedelmi és iparkamarák 1892. évi jelentésének ismertetése alkalmával (az Erd. Lapok f. évi V. és VII.—VIII. füzetének ugyanezen rovatában) sikerült néhány adatot feljegyezhetnem a szóban

levő kérdésre vonatkozólag, s azt hiszem ezek mellett méltóan helyet foglalhat a »Bp. H.« egyik, ez időtájt megjelent számának pár sornyi közleménye, melyet, mint rövidege mellett is tartalmaz cikket, az említett lap közgazdasági rovatából szószerint idézek:

»Csáky Gyula gróf, Szepes vármegye főispánja, ez évi márczius hóban fölterjesztést intézett a kereskedelmi ministerhez, melyben a szepesiek kivándorlásának meggátolása czéljából új ipari és jövedelmi források teremtését kéri és egyuttal a faipar, mint házi ipar fejlesztését ajánlja és egy fa-faragászati vándortanítói állás szervezetét hozza javaslatba. Az országos iparoktatási tanács előadója javaslat tételre kéretvén föl, nem hiszi, hogy a vándortanítói rendszer által czélt lehetne érni és ezért háziipar jellegű, 1—2 évi tartamu, gyakorlati tanfolyamok létesítését javasolja, a melyekben nőket is oktatnának. Ha a kísérlet sikerül, központi szervezet is szükségessé válik, mely az elárusítást és munkaszerezést is elvállalja. Gelléri Mór, az országos iparoktatási tanács tagja, külön véleményt adott be. Elfogadja a vándortanítói intézményt, de emellett egy-két nagyobb szabású műfaragó- és műasztalos-tanműhely felállítását ajánlja; a milyen már jól prosperál Felkán. Ez a tanműhely hivatott volna a műfaragás tanítására és a szepesi speciális butoripar fejlesztésére. Nemcsak erőket képezne, hanem ezeket állandóan ellátná munkával, anyagot előlegezne és beraktározna a készítményeket. Részben így volna biztosítható a szepesi lakosság egzisztenciája. A tanműhely székhelyéül Szepes-Bélát ajánlja, mert onnan, a mint konstátálták, 500 ember vándorolt ki keresethiány miatt Amerikába. Ezek a javaslatok és bármelyiket fogadja is el a minister, a fő, hogy gyorsan intézkedjék.«

(Arató.)

Hibaigazítás. A f. évi június havi füzetben: „A vadászat közgazdasági fontosságáról“ ezimel megjelent közleménybe, négy kiszedett sor kiesése következtében, értelemzavaró hiba csuszott be. A kimaradt sorokkal együtt az 515. oldalon levő utolsó bekezdésnek szövege a hetedik sortól kezdve a következőképen hangzik: „. . . . ha tekintjük jótékony kihatását a szegényebb községi lakosokra, a kik mint hajtók a téli vadászatokon, épen olyan időben jutnak ez uton is némi keresethez, a mikor gazdasági teendőt nem mulasztanak és a mikor egyéb kereseti forrásnak legérezhetőbb hiánya van; végül ha figyelemmel vagyunk arra az ezer és ezer családtagra, a kik, mint állandó alkalmazottak a vadászat szolgáltatásban keresik meg mindennapi kenyerüket . . . . stb.“

Halálozás. Ráczvekerdy Gyula, Fogaras vármegye főerdésze, az orsz. erd. egyesület alapító tagja, meghalt. Béke poraira!

Egyesületi hirdetések.

Felhívás az Erdészeti Rendeleték Tára 1880—84. évi I—IV. évfolyamának harmadik kiadása ügyében. Az utóbbi időben számosan rendelték meg nálunk az Erdészeti Rendeleték Tárának 1880—1884. évi I—IV. évfolyamát, minthogy azonban az idézett évfolyamoknak már II. kiadása is teljesen elfogyott, a megrendeléseknek nem tehattünk eleget. Tekintve, hogy a szóban levő rendelet-gyűjtemény a gyakorlatban sok alkalommal válik szükségessé, sőt nélkülözhetetlennek mondható, ezért abban az esetben, ha jelen felhívásunkra elegendő számú megrendelő jelentkezik, hajlandók vagyunk az idézett évfolyamoknak egy újabb harmadik kiadását közrebocsátani. E végből felkérjük mindazokat, a kik a kérdéses művet megszerezni óhajtják, sziveskedjenek ebbeli óhajukat a titkári hivattalal mielőbb közölni.